

Univers Pedagogic

Nr. 6 (748),
11 februarie 2021

Săptămânal al Ministerului Educației, Culturii și Cercetării
al Republicii Moldova și al Institutului de Științe ale Educației

pro

Condiții de studiu mai bune pentru elevii și cadrele didactice din raioanele Ocnița, Briceni și Edineț

Ministrul Educației, Culturii și Cercetării, Lilia Pogolșa, a prezidat la 4 februarie, cea de-a IV-a platformă de discuții inițiată de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării cu reprezentanții comunității educaționale din țară. La ședința desfășurată online au participat 408 cadre didactice și manageriale din raioanele Ocnița, Briceni și Edineț.

Ministrul Lilia Pogolșa a apreciat efortul depus de organele locale de specialitate în domeniul învățământului în vederea creării condițiilor de studiu mai bune pentru elevi și ca-

drele didactice. „Investițiile realizate la nivelul raionului Ocnița, Briceni și Edineț pentru dotarea instituțiilor de învățământ cu tehnică de calcul și mobilier ne demonstrează faptul că împreună prin efort conjugat și colaborare productivă putem asigura condiții favorabile de studiu elevilor și cadrelor didactice”, a subliniat oficialul.

Menționăm că în vederea dotării cu tehnică de calcul și mobilier școlar, în scopul asigurării distanței sociale în instituțiile de învățământ: Direcția Învățământ Ocnița a procurat 98 de calculatoare, 81 de laptopuri, 15 tablete, 50 televizoare Smart, 7 imprimante-copioare, 4 table in-

teractive, 641 de mese, 822 de scaune, 45 de dulapuri și 23 de cuiere; Direcția Învățământ, Tineret și Sport Briceni a alocat suma de 2 137 800 lei pentru procurarea mobilierului școlar, laptopurilor, camerelor video pentru exterior, în scopul asigurării unui proces de calitate, în anul de studii 2020-2021, iar Direcția Educație Edineț a procurat 74 de laptopuri și 16 camere web.

În context, ministrul Lilia Pogolșa a salutat colaborarea eficientă a Autorităților Publice Locale de nivelul I și II cu managerii instituțiilor de învățământ.

Alte subiecte importante abordate în cadrul discuțiilor au vizat: amănarea olimpiadelor școlare pentru o perioadă nedeterminată, până situația epidemiologică din țară va permite organizarea acestora; aplicabilitatea a documentelor elaborate de minister, în mod prioritar, al celor care vizează gestionarea crizei pandemice; situația epidemiologică în instituțiile de învățământ; formarea și atestarea cadrelor didactice etc.

Referitor la organizarea olimpiadelor școlare, reprezentanții Ministerului Educației, Culturii și Cercetării au menționat că desfășurarea acestora a fost amânată până situația epidemiologică din țară va permite acest lucru.

Platformele de discuții online cu reprezentanții instituțiilor de învățământ din țară vor fi organizate periodic, în scopul menținerii unui dialog continuu cu structurile teritoriale implicate în elaborarea și implementarea politicilor educaționale, dar și pentru identificarea și soluționarea problemelor din instituțiile de învățământ.

Mesajul ministrului Educației, Culturii și Cercetării Lilia POGOLȘA, dr.hab., conf.univ., cu ocazia Zilei Internaționale a femeilor și a fetelor cu activități în domeniul științei

Dragi doamne și domnișoare, care activați în domeniul cercetării,

Republica Moldova, alături de alte țări din întreaga lume, marchează astăzi, 11 februarie, Ziua internațională a femeilor și a fetelor cu activități în domeniul științei. Prin marcarea acestei zile la nivel internațional se dorește stimularea și sprijinirea accesului și participarea femeilor și a fetelor în știință, tehnologii, inginerie și matematică, la activități de formare și de cercetare la toate nivelurile.

A activa ca cercetătoare în domeniul științei necesită efort, dăruire, timp și multă perseverență. Afirm acestea cu multă încredere și cunoștință de cauză, fiind și eu din tagma femeilor cu activități în domeniul științei.

Anul 2020 a fost unul în speță special pentru întreaga omenire – pandemia virusului COVID-19, demonstrând că ȘTIINȚA este imperios importantă în combaterea provocărilor determinate de realitățile adânci interioare și exterioare ale societății. Speranța oamenilor pentru îmbunătățirea vieții, pentru descoperirea de noi cunoștințe despre lume, despre ei înșiși este temelia cercetării științifice.

Apreciem implicarea dinamică a femeilor și a fetelor din țara noastră în activitățile de cercetare. Cu siguranță, acribia, rigurozitatea și exigența dumneavoastră își lasă amprenta asupra rezultatelor obținute de Republica Moldova în domeniile cercetării și inovării.

În numele Ministerului Educației, Culturii și Cercetării vă doresc, stimate doamne și domnișoare, multă sănătate, tenacitate și succes ale activității în domeniile științei, tehnologiei și inovației.

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării va întreprinde constant și continuu măsuri de susținere a sistemului național de cercetare și inovare, precum și de integrare a acestuia în Spațiul European de Cercetare.

Cu respect,
Lilia POGOLȘA,
dr.hab., conf.univ.,
ministrul Educației, Culturii și Cercetării

COMUNICAT DE PRESĂ

PRIVIND FINANȚAREA INSTITUȚIILOR PUBLICE DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR

Luând în considerare numeroase interpretări ale finanțării învățământului superior public în anul 2021, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării informează.

În contextul reformei universitare demarată de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 343 din 10 iunie 2020, cu privire la aprobarea Metodologiei de finanțare bugetară a instituțiilor publice de învățământ superior, în vederea utilizării eficiente și asigurării transparenței alocării surselor de finanțare de la bugetul de stat, destinate formării profesionale inițiale pe universități.

Documentul stabilește modul de alocare pentru instituțiile publice de învățământ superior a finanțării-standard, în bază de cost standard per student și coeficienți de ajustare, asociate gradului de complexitate a programelor de studii de la ciclurile de studii superioare de licență și master, a finanțării compensatorii pentru susținerea performanței și a finanțării complementare pentru modernizarea bazei materiale și didactice a instituției.

Alocațiile bugetare pentru finanțarea-standard a instituțiilor publice de învățământ superior sunt prevăzute pentru programele de studii superioare de licență și master, autorizate provizoriu sau acreditate de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare sau de alte agenții internaționale de asigurare a calității.

Astfel, alocațiile bugetare pentru Comanda de Stat se divizează după cum urmează:

- finanțarea-standard -75% din alocațiile bugetare;
- finanțarea compensatorie pentru susținerea performanței în instituțiile publice de învățământ superior - 20% din alocațiile bugetare;
- finanțarea complementară pentru modernizarea bazei materiale și didactice - 5% din alocațiile bugetare.

Pentru fundamentarea și implementarea noilor mecanisme financiare, în conformitate cu standardele internaționale, a fost angajat un grup de experți naționali, care au elaborat și discutat elementele noii Metodologii cu reprezentanții instituțiilor de învățământ superior, inclusiv rectorii, în perioada anilor 2018-2020.

În 25 septembrie, 2020 a fost organizată o sesiune de instruire pentru prorectorii pe probleme financiare, șefii secțiilor de studii, șefii secțiilor de planificare economico-financiară, din cadrul instituțiilor de învățământ superior privind aplicarea prevederilor noii Metodologii de finanțare bugetară standard.

Menționăm că în procesul de alocare a surselor financiare publice, conform noilor mecanisme financiare, a activat Comisia responsabilă de procedura de determinare a alocațiilor bugetare din cadrul finanțării compensatorii și

complementare a instituțiilor de învățământ superior publice, având câte un reprezentant de la fiecare universitate și ministerele de resort, inclusiv un grup de experți, iar persoanele responsabile din universități au fost instruite în acest scop.

La această etapă sunt repartizate alocațiile bugetare pentru finanțarea standard și finanțarea compensatorie, inclusiv separat, pentru direcțiile întreținerea căminelor și acordarea burselor, inclusiv granturile doctorale.

Pentru finanțarea complementară, sursele financiare urmează să fie distribuite în baza proiectelor concrete de dezvoltare sau asigurare logistică a instituției. Acestea urmează a fi alocate în dependență de prioritățile celor 11 instituții din subordinea MECC, pe parcursul anului 2021.

Totodată, trebuie să menționăm că alocațiile bugetare distribuite conform Metodologiei de finanțare bugetară a instituțiilor de învățământ superior, aprobate prin HG 343/2020, depind de numărul de studenți, coeficienți de ajustare, indicatorii de performanță etc.

Accentuăm că Metodologia de finanțare bugetară a instituțiilor publice de învățământ superior este pusă în aplicare începând cu 1 ianuarie 2021, în cele 14 instituții publice de învățământ superior cu autonomie financiară, iar în baza rezultatelor implementării, formula de calcul propusă va fi ajustată.

ULTIMA ORĂ

„Vino să descoperi galaxia DUAL Space!”

Urmărește Săptămâna Învățământului Dual lansată de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării. Timp de 6 zile, vor avea loc mai multe evenimente, dedicate domeniilor: **Medicină, Industria textilă, Agricultură, Automotive, Electronică și inginerie, Industria alimentară.** Evenimentul începe pe 16 februarie 2021. Elevii care vor urmări toate evenimentele, vor răspunde corect și vor fi activi în comentarii, vor participa automat la un concurs cu premii.

Tinerii cu vârsta cuprinsă între 15-18 ani, dornici să îmbrățișeze o meserie interesantă și solicitată pe piața muncii, pot călători virtual și descoperi informații utile despre oportunitățile care le oferă învățământul profesional tehnic prin sistem dual. În această săptămână, elevii se vor teleporta în Dual Space - un univers al ocupațiilor din sistemul dual, unde vor cunoaște care sunt cele mai solicitate profesii și ce oportunități oferă companiile tinerilor care doresc să își urmeze visul.

Ce este Dual Space? E o galaxie virtuală, unde timp de 6 zile, elevii vor descoperi 6 planete: Medicină/ Automotive/ Industria alimentară/ Industria textilă/ Electronică și inginerie/ Agricultură.

Învățământul dual se dezvoltă grație cooperării moldo-germane prin proiectul „Promovarea Învățământu-

lui Profesional Tehnic pentru o Economie Verde” implementat de Agenția pentru Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) cu suportul Biroului de Cooperare al Elveției (SDC), care au contribuit la implementarea și dezvoltarea acestui sistem alternativ de studii începând cu anul 2016.

Săptămâna Învățământului Dual face parte din campania națională de promovare a învățământului profesional tehnic prin sistem dual – „Înveți, Muncești, Câștigi”, lansată în 2018. Aceasta este organizată de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării în cadrul cooperării moldo-germane prin proiectul „Suport în promovarea învățământului profesional tehnic pentru o economie verde” implementat de Agenția pentru Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) cu suportul financiar al Ministerului Federal pentru Cooperare Economică și Dezvoltare a Germaniei (BMZ) și Biroului de Cooperare al Elveției (SDC).

Învățământul Dual în Republica Moldova este tot mai solicitat de către tineri. Peste 1500 de elevi din toată republica învață, muncesc și câștigă în același timp. Aceștia își fac studiile la 34 de instituții profesionale tehnice din țară și, în paralel, învață și fac instruirea practică în cadrul a 93 de întreprinderi.

CLIPA DE ÎNȚELEPCIUNE

Eminescu –
lumină călăuzitoare

Guvernanare

Arta de a guverna e știința de a se adapta naturii poporului, a surprinde oarecum stadiul de dezvoltare în creștere și a-l face să meargă liniștit și cu mai mare siguranță pe calea pe care-a apucat.

(Opera politică, II, 431)

Om

Menirea vieții tale este să te cauți pe tine însuși. Contrazi-te singur și vei găsi pace. Plângându-ți ție însuși, te corumpi.

Un om înțelept cunoaște pe nerod, căci nerod a fost fiecare-n viață-i; dar un nerod nu cunoaște pe-un înțelept, căci n-a fost niciodată înțelept.

(Mss, 2258, f. 163)

Cu oameni probi și de caracter nu se încap tranșacțiuni încurcate.

(Opera politică, I, 29)

Pentru crearea unui om mare, trebuie conlucrarea a doi factori: unul este acela al împrejurărilor, al doilea este caracterul și inteligența persoanei istorice.

(Opera politică, I, 68)

Valoarea întregii activități omenești nu atârna de la ceea ce face omul, ci de **cum** o face.

(Opera politică, I, 365)

...toți se nasc spre a muri
Și mor spre a se naște.

(Luceafărul)

Omul ca iarba, zilele lor (sic!) ca floarea câmpului.

(Mss 2259, f. 272)

Cu fiecare viață de om, perdeaua cade.

(Mss 2259, f. 273)

Fiecare om e-o întrebare pusă Universului.

(Mss, 2262, f. 42)

Din volumul **Eminescu. CUGETĂRI**, Editura Albatros, 1979

Grădinița din Lozova, renovată
cu aportul Guvernului României

Grădinița din comuna Lozova, Strășeni, și-a reluat pe 8 februarie curent activitatea, după o pauză de aproape un an. Lucrările de reabilitare a instituției de educație timpurie au fost asigurate în mare parte grație grantului de circa 800 mii de lei oferit de Guvernul României, mijloace din care a fost schimbat acoperișul, s-au reparat blocul alimentelor, sălile de grupă și terenurile de joacă. De asemenea, instituția preșcolară a fost dotată cu mobilier, utilaj pentru bucătărie și spălătorie.

Liuba Lozovanu, director interimar al grădiniței din Lozova, a menționat că redeschiderea instituției publice activitatea căreia o gestionează „este un rezultat al muncii pline de dăruire a tuturor angajaților, începând de la stăful administrativ și cel de deservire, încheind cu cadrele didactice.”

Reamintim că grădinița din Lozova a fost edificată cu 35 de ani în urmă, de atunci aici nefiind realizată vreo reparație capitală. De remarcat că din cauza pandemiei COVID-19, copiii vor frecventa instituția cu un interval de o zi. Grădinița va putea primi în jur de 200 de copii.

B. I.

Un Centru de instruire a lansat
o campanie de informare pentru copii

O campanie mobilă de informare și educare civică pentru copii de clasele primare, aflată la a doua ediție și intitulată „Drumul lui Arci spre alegeri”, a fost lansată la 4 februarie a.c. de Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral (CICDE) din subordinea Comisiei Electorale Centrale. Astfel, voluntarii CICDE își propun să ajungă la 15 mii de elevi din ciclul primar de învățământ, care studiază în aproximativ 100 de școli din 10 raioane ale Republicii Moldova, pentru a împărtăși benzi desenate cu tematică electorală.

Este de menționat că benzile desenate electorale poartă titlul „Arci – alegeri fără bariere”, ediția actuală a cărora, a IV-a, cuprinzând trei istorioare despre alfabetul Braille, pentru persoanele cu dizabilități de vedere. De asemenea, povestirile relate de personajul personificat de ariciul Arci vorbesc despre barierele pe care un alegător cu dizabilități locomotorii sau cu deficiențe de auz le întâlnește la secția de votare, precum și despre informarea asupra procesului electoral cu ajutorul limbajului mimico-gestual. Publicația cu caracter electoral pe înțelesul copiilor este disponibilă în limbile română, engleză, găgăuză, ucraineană și rusă.

„Continuând bunele practici de

utilizare la grădinițe, școli și chiar în familii a benzilor desenate cu caracter electoral, îi învățăm pe cei mici despre drepturile lor electorale. Astfel, ei se pregătesc de pe acum pentru responsabilizarea, ce le va reveni mai târziu, de a vota și de a fi parte a unei democrații participative. Sperăm că și această ediție, ca și cele trei precedente, se va bucura de succes printre copii”, a specificat directorul Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral, Doina Bordeianu, doctor în științe politice.

În plus, urmează să fie elaborate în limbaj Braille toate istoriile celor patru ediții ale benzilor desenate electorale și o versiune audio/podcast, care va putea fi ascultată atât de

copii cu deficiențe de vedere, cât și utilizată de părinți, educatori, învățători și profesori acasă, la grădiniță sau la școală.

În același timp, de Ziua Internațională a Alegerilor (prima zi de joi din luna februarie), CICDE a lansat cu suportul PNUD (Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare) cea de-a III-a ediție a concursului de vlogging electoral, rezervat copiilor cu vârste cuprinse între 7 și 14 ani. În vederea aplicării la concurs, elevii vor înregistra un video cu durata maximă trei minute în care vor prezenta reflecțiile lor despre cele citite în ediția a IV-a a revistei de benzi desenate electorale „Arci – Alegeri fără bariere”. Termenul limită de publicare a vlogurilor este 16 aprilie curent.

Reamintim că în cadrul primei campanii mobile, desfășurată în octombrie 2020, experții CICDE au identificat posibilități să interacționeze cu 14 700 de copii. Campania „Drumul lui Arci spre alegeri” se va desfășura în perioada februarie - martie 2021, în cadrul proiectului „Consolidarea democrației în Moldova prin alegeri incluzive și transparente”, implementat de PNUD Moldova cu suportul financiar al USAID.

Julian BOGATU

Televizoare HD, ochelari VR și console de joc
pentru Centre de tineret din republică

Rețeaua Centrelor de tineret din Republica Moldova a fost dotată cu tehnică IT performantă: 22 televizoare HD, 124 ochelari VR (Realitate Virtuală) și 22 console de joc. Scopul acestei acțiuni realizate în cadrul Fondului comun privind dezvoltarea Centrelor de tineret și consolidarea participării și implicării civice a tinerilor al Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, Agenției Elvețiene pentru Dezvoltare și Cooperare și Fondului Națiunilor Unite pentru Populație, este de a oferi posibilități de interacțiune digitală dintre tineri și lucrătorii de tineret, în special în perioada de pandemie.

Echipamentele moderne vor amplifica interesul tinerilor față de activitatea Centrelor de tineret, invitându-i la activități de recreere inovative, inclusiv proiecții de film, jocuri de rol, experiențe de realitate virtuală.

„Echipamentul oferit Centrelor de tineret în cadrul Fondului Comun vine să răspundă necesităților tinerilor, astfel să modernizeze aceste spații destinate dezvoltării lor. Ministerul Educației, Culturii și Cercetării alături de partenerii Fondului comun facilitează organizarea activităților de tineret atât în cadrul Centrelor de tineret, cât și în afara acestora. Astfel, reușim să promovăm programele de tineret pentru mai mulți tineri din comunități”, a declarat Ivan Gheorghiu, secretarul de stat al Ministerului Educației, Culturii și Cercetării.

„Ajustarea spațiilor și dotarea Centrelor de tineret este esențială pentru a spori interesul tinerilor față de programele și serviciile pe care le oferă. Resursele digitale sunt aliații lucrătorilor de tineret, care fac interacțiunea cu tinerii mai dinamică și mai interesantă, într-un spațiu sigur și prietenos”, a menționat Olga Gordilă-Bobeico, ofițer de proiect, UNFPA Moldova.

Centrele de tineret raionale și filialele acestora vor putea utiliza tehnica IT și în cadrul activităților nonformale și experimentelor sociale de comportament, prin trăirile virtuale, cu implicarea tinerilor.

„Dotarea Centrelor de tineret cu tehnică de ultimă oră ne ajută să atragem mai mulți tineri la Centru și facilitează un mediu de lucru interactiv și atractiv pentru ei”, spune Eduard Soltanici, director CT Criuleni.

Danu Roșca, lucrător de tineret la CT Ungheni confirmă: „Recent am avut activități de testare a noului echipament la Centrul de tineret, iar posibilitățile echipamentului nou au depășit așteptările tinerilor. Putem realiza diverse jocuri interactive, pe care nu le puteam desfășura până acum. Ne oferă un spectru mult mai larg de activități pentru tinerii noștri.”

Centrele de tineret au primit și materiale de vizibilitate utile în lucrul mobil cu tinerii, cum ar fi hanorace, tricouri, chipiuri, termosuri, umbrele, agende, USB stick-uri, perete / stofă pentru prezentări și alte peste 12 tipuri de produse de promovare a activităților organizate de Centru în rândul tinerilor.

Centrele de tineret reprezintă spații publice, care aparțin autorităților publice locale și au menirea să devină puncte de atracție pentru tineri la nivel local, unde ei pot să se dezvolte personal și să obțină experiență profesională. Centrele oferă tinerilor posibilități de practicare a voluntariatului, orientare vocațională, activități de animare a timpului liber etc.

Anual, la Centrele de tineret din Republica Moldova vin în jur de 30 mii de tineri, majoritatea cu vârsta cuprinsă între 14-25 ani. Astfel, programul își propune să investească și în continuare în spațiile prietenoase tinerilor, creând oportunități atractive de agrement și organizare a timpului liber într-un mediu sigur și incluziv, evitând riscurile de comportament.

UE: Fermierii din Comrat
vor beneficia de un
laborator agrochimic

Universitatea de Stat din Comrat va pune la dispoziția fermierilor din regiune laboratorul său agrochimic în vederea efectuării analizelor chimice ale solului, pentru a determina potențialul ecologic pe anumite sectoare de cultivare a diferitelor plante agricole.

De asemenea, laboratorul are capacitatea de a realiza analize cu privire la conținutul biologic al solurilor, la nutrienți și la gradul de umiditate. Astfel, serviciile prestate vor permite agricultorilor să utilizeze în mod rațional îngrășămintele chimice, întru sporirea eficacității metodelor de creștere a culturilor agricole și pentru a evita poluarea mediului înconjurător.

Este de menționat că în anul 2020 laboratorul agrochimic al Universității de Stat din Comrat a fost modernizat, iar Facultatea Agrară a instituției a beneficiat de echipament în sumă de 400 de mii de lei, în cadrul Proiectului „Ag-Lab” al Programului Erasmus+. Reamintim că Erasmus+ este un program al Uniunii Europene adresat studenților, cuprinzând domenii ce țin de educație, formare, tineret și sport în Europa.

B.I.

Anatol GREMALSCHI,

doctor habilitat, profesor universitar,
director de programe la Institutul de Politici Publice

LECȚIA PANDEMIEI: de la simpla alfabetizare digitală la o pedagogie digitală autentică

Pandemia ne-a schimbat și mai continuă să ne schimbe viața. Evident, educația nu este o excepție. Fiind nevoit să facă față restricțiilor impuse de criza sanitară, sistemul nostru de învățământ a fost capabil să se mobilizeze, încercând să treacă la noi metode de predare-învățare și, mai puțin, la noi metode de evaluare. Metodele de predare-învățare, utilizate pe timp de criză pandemică, se bazează în mare parte pe mijloacele oferite de tehnologia informațiilor și comunicațiilor: calculatoarele personale de birou, calculatoarele personale portabile (notebookuri, laptopuri), calculatoarele personale de tip tabletă și, în lipsa acestora, telefoanele mobile, mai mult sau mai puțin inteligente. În ansamblu, condițiile de criză sanitară au impus schimbarea modului de gândire, de acțiune și de comportament nu doar al cadrelor didactice, al elevilor și părinților, dar și al celor care asigură managementul instituțiilor școlare și guvernarea întregului sistem de învățământ.

Cum au influențat schimbările de gândire, acțiune și de comportament calitatea educației? În ce măsură aflarea în fața calculatorului și navigarea pe internet a influențat-o? Evident, trebuie să fim realiști. Nu ar trebui să sperăm la o creștere semnificativă a acesteia. Ar fi extrem de bine dacă calitatea educației nu ar suferi derapări, provocate de pandemie. Neamțimerea unor astfel de situații, de ce nu, chiar și o îmbunătățire a rezultatelor învățării ar putea fi asigurată printr-o utilizare judicioasă a oportunităților oferite de instruirea asistată de calculator.

În acest scop, Institutul de Politici Publice, cu sprijinul Fundației Soros Moldova, a desfășurat un șir de cercetări sociologice online în rândul cadrelor didactice și celor de conducere din instituțiile de învățământ general, în rândul părinților care au elevi în școlile primare, gimnazii și licee. Principalele întrebări adresate respondenților s-au axat atât pe eficiența didactică a metodelor de învățare asistată de calculator, cât și pe principalele provocări cu care actanții din învățământ se confruntă, în cadrul unui proces educațional profund afectat de actuala criza sanitară, cu care, se pare, deja ne-am și desemnat.

Alfabetizarea digitală ca o primă reacție la provocările pandemiei. Să recunoaștem că în contextul învățământului din țara noastră, utilizarea termenului „alfabetizare digitală” este cel puțin stranie, dacă nu și incorectă. Înțelegem cu toții că utilizarea acestui termen urmărește mai mult scopul de captare a atenției unui public larg, de incitare la discuții, decât cel de fundamentare a eventualelor soluții la multiplele probleme cauzate de criza sanitară.

Deși se utilizează foarte des în unele țări, în cazul Republicii Moldova termenul „alfabetizare digitală” nu prea are relevanță, întrucât începând cu anii '80 ai secolului trecut, în școlile noastre **Informatica** a devenit

o disciplină școlară obligatorie. Prin urmare, cei care astăzi au o vârstă de până la 50 de ani, inclusiv cadrele didactice și, evident, părinții, la sigur nu sunt „analfabeți” în utilizarea tehnologiilor informației și comunicațiilor. Dar chiar și cadrele didactice care au depășit această vârstă, au urmat astfel de cursuri în universități sau în cadrul sistemului de formare continuă, unul dintre module obligatorii fiind anume *Tehnologia informațiilor și comunicațiilor*.

Dacă am admite că actanții din sistemul nostru educațional – elevii, părinții, cadrele didactice, cadrele de conducere – sunt „digital analfabeți”, ar trebui să concluzionăm că pe parcursul ultimilor decenii atât școlile noastre, cât și universitățile ce pregătesc cadre didactice, ar fi lucrat fără rost. Dar, la sigur, situația este cu totul alta.

„Alfabetizarea digitală” trebuie tratată ca o reacție firească de prim plan, reacție ce trebuia „botezată” cu un termen sonor, înțeles de publicul larg. Însă, în baza învățămintelor trase din educația online, desfășurată pe parcursul a peste jumătate de an de criză pandemică, derivă constatarea că elevii, educatorii, învățătorii, profesorii și părinții au nevoie nu atât de o „alfabetizare”, cât de o „pedagogie” digitală.

În acest articol încercăm să definim *pedagogia digitală* ca pe o artă de valorificare în educație a multiplelor oportunități oferite de tehnologia informațiilor și comunicațiilor, în scopuri de învățare.

„Alfabetizarea” este doar un **prim pas în afirmarea pedagogiei digitale**. Evident, alfabetizarea digitală abilitază elevii, părinții și cadrele didactice să stăpânească instrumentele cu acțiune digitală: echipamente, programe de calculator, rețele de calculatoare, infrastructura de comunicații digitale etc. Desigur, abilitățile digitale ale cadrelor didactice sunt laudabile și absolut necesare în cariera lor profesională. Problema constă în ce măsură ele sunt valorificate în procesul de predare-învățare-evaluare? Trebuie să constatăm că lucrurile în acest domeniu, cu regret, se află într-o stare incipientă.

Conform rezultatelor sondajului desfășurat recent în rândul cadrelor didactice și celor de conducere din instituțiile de învățământ general, distribuția orelor de clasă după tipul materialelor didactice digitale utilizate pune în evidență faptul că, pe durata pandemiei, preponderent au fost utilizate mijloacele de transmitere pasivă a informațiilor (citire, audiere și vizualizare): secvențe video - 41%; imagini pe suport digital - 41%; prezentări electronice - 39%; secvențe audio - 35%; texte pe suport digital - 31%. Mai puțin au fost utilizate mijloacele didactice digitale destinate învățării constructive, adică învățării prin acțiune: lecții electronice interactive - 29%; jocuri didactice la calculator - 26%; teste electronice - 26%; experimente virtuale - 21%.

Comparativ cu lecțiile desfășurate în mod obișnuit și cele la distanță, în cazul lucrului pe acasă, ponderea sarcinilor ce necesită utilizarea mijloacelor didactice digitale a fost cu mult mai mică și nu a depășit nivelul de 26 la sută. Cel mai probabil, accentul a fost pus doar pe utilizarea manualelor pe suport de hârtie, mai exact, pe exercițiile din componența acestora. Prin urmare, în pofida faptului că într-o perioadă de pandemie, procesul de studii trebuie să se bazeze, în principal, pe utilizarea tehnologiei informației și comunicațiilor, în cazul sarcinilor date elevilor pe acasă, oportunitățile oferite de mijloacele didactice digitale, pentru învățarea constructivistă, nu au fost folosite într-o măsură deplină. Astfel, ponderea sarcinilor pe acasă în care s-a cerut rezolvarea de teste electronice a fost de doar 22 la sută, iar a celor de efectuare a experimentelor virtuale – de doar 17 %.

Evident, pentru orice pedagog este clar că simpla înlocuire a surselor tradiționale de informație (tabla, cartea, manualul, caietul elevului) cu cele digitale (fișiere, clipuri audio și video), trecerea de la comunicarea directă la comunicarea în spații virtuale (scrisori electronice, conferințe audio și video), substituirea interacțiunilor față-n-față cu cele efectuate prin intermediul programelor de calculator, nu prea contribuie la îmbunătățirea semnificativă a calității educației. Cu atât mai mult, fiind utilizate într-un mod impropriu, mijloacele digitale pot avea un impact negativ asupra acesteia. Prin urmare, *alfabetizarea digitală* trebuie tratată ca fiind doar un prim pas în modernizarea metodelor de predare-învățare-evaluare, pas care trebuie de făcut indiferent dacă suntem sau nu în criză, fie ea pandemică sau de altă natură.

Cadrele didactice manifestă prudență față de soluțiile digitale impuse de criza sanitară. După cum este și firesc, cadrele didactice tratează orice inovație prin prisma eventualelor beneficii oferite elevilor, dar și posibilelor neajunsuri care pot afecta rezultatele învățării, starea de bine a elevilor, productivitatea și efi-

ciiența muncii pedagogului. În acest context, sondajele ne arată că, ponderea cadrelor didactice care consideră că utilizarea mijloacelor oferite de tehnologia informației și comunicațiilor contribuie într-o măsură mare și medie la creșterea nivelului de dezvoltare a competențelor elevilor este de circa 79 la sută. În același timp 21 la sută dintre ei consideră că mijloacele respective nu contribuie sau că contribuie într-o măsură mică. În ceea ce privește îmbunătățirea rezultatelor învățării -, peste 70 la sută dintre cadrele didactice consideră că utilizarea tehnologiilor contribuie în măsură mare și medie, pe când circa 27% - consideră că ele nu contribuie sau contribuie nesemnificativ.

În ceea ce privește utilizarea tehnologiilor informației și comunicațiilor în asigurarea incluziunii elevilor cu CES, 51% dintre cadrele didactice consideră că acestea contribuie în măsură mare și medie, pe când 49% - că tehnologiile respective nu contribuie sau contribuie în mică măsură la acest lucru. Evident că, aceste date ale sondajului respectiv, sunt alarmante, în primul plan scoțând problema insuficienței dotării școlilor cu tehnologii digitale asistive și instruirea cadrelor didactice în utilizarea acestora.

Circa 79 la sută dintre cadrele didactice au indicat că utilizarea mijloacelor tehnologiei informației și comunicațiilor contribuie într-o măsură mare și medie la creșterea eficienței muncii pedagogului, iar alții 58 la sută raportează și faptul că mijloacele TIC contribuie la reducerea volumului muncii de rutină pe care ei o făceau anterior. Faptul că circa 40% dintre pedagogi nu prea văd avantajele utilizării mijloacelor oferite de tehnologia informației și comunicațiilor, în eficientizarea propriei munci, semnalează restanțe semnificative în digitalizarea managementului educațional: trecerea la raportări în bază de documente electronice, implementarea sistemelor-tip de management a învățării la nivel de clasă și de școală, integrarea acestora în Sistemul Informațional de Management Educațional (SIME) și Sistemul

Automatizat de Prelucrare a Datelor (SAPD) al Agenției Naționale pentru Curriculum și Evaluare.

Accentul trebuie pus nu doar pe formarea și dezvoltarea unor competențe digitale imitative („butoarea” și „darea” de clicuri), ci, în principal, pe formarea și dezvoltarea unor competențe autentice de pedagogie digitală. Principala concluzie ce derivă din lecțiile învățate sub presiunea pandemiei este că trebuie să trecem cât mai urgent de la *alfabetizarea digitală*, care, de facto, a fost o soluție impusă de criza sanitară, la o soluție de perspectivă - *pedagogia digitală* -, dictată de cerințele unei dezvoltări durabile a învățământului național de toate nivelele. Această tranziție poate fi asigurată atât prin dezvoltarea de materiale didactice și consolidarea unei infrastructuri corespunzătoare de învățare digitală, cât și prin reconceptualizarea metodelor de predare-învățare-evaluare. Evident că, concomitent, trebuie să fie asigurată și trecerea de la metodele tradiționale de management al claselor, școlilor și al sistemului educațional în ansamblu la metodele moderne, bazate pe sistemele informaționale de management educațional.

Primii pași au fost deja făcuți – au fost elaborate și aprobate *Standardele de competențe digitale ale cadrelor didactice și celor de conducere* și *Standardele de competențe digitale ale elevilor*. În continuare este important ca standardele respective să fie încorporate în programele de atestare a cadrelor didactice și cele de conducere, în evaluările naționale din cadrul învățământului gimnazial și cel liceal.

Acest articol este elaborat în cadrul Proiectului „Valorificarea oportunităților de implicare efectivă a părinților, comunităților și societății civile în guvernarea educației (2019-2021)”, implementat de Institutul de Politici Publice în cadrul Departamentului Buna Guvernare al Fundației Soros Moldova, cu susținerea financiară a Programului de Sprijinire a Educației al Fundațiilor pentru o Societate Deschisă

Gheorghe BURUIANĂ: „Membrii ASRM sunt entuziaști, plini de idei și forțe”

Asociația Studenților și Rezidenților în Medicină (ASRM) din Republica Moldova este continuatoarea celei mai vechi asociații studențești în medicină din țară (1999), organizație nonguvernamentală, apolitică, care are ca scop apărarea drepturilor studenților mediciniști, contribuind în același timp la dezvoltarea membrilor săi ca persoane polivalente, pentru care veriga primordială e SĂNĂTATEA.

Gheorghe Buruiiană este președinte al Asociației Studenților și Rezidenților în Medicină din Moldova, USMF „Nicolae Testemițanu”. Asociația pe care o conduce e desemnată în cadrul Festivalului Voluntarilor, ediția a XVII-a, drept „Cea mai activă organizație / instituție care implementează activități de voluntariat în Republica Moldova”. Acest eveniment este organizat de către **Fundația pentru Educația NonFormală** și susținut financiar de **Ministerul Educației, Culturii și Cercetării**, prin intermediul Programului de Granturi 2019, pentru organizațiile de tineret.

Am discutat cu **Gheorghe Buruiiană** despre Asociația Studenților și Rezidenților în Medicină din Moldova, USMF „Nicolae Testemițanu”, pandemia COVID-19, dar și despre oportunități, realizări și probleme din viața cotidiană.

– **Câți membri numără ASRM, Dle Gheorghe Buruiiană? Când și în ce circumstanțe s-a format această organizație de tineret?**

– În prezent suntem cca. 200 de membri activi, care zilnic lucrează și își aduc contribuția la promovarea conceptului unui mod sănătos de viață nu doar în rândul tinerilor. Misiunea ASRM este de a forma și educa cetățeni responsabili, promotori și adepți ai îmbunătățirii calității vieții și în republica noastră. Deja de două decenii implementăm proiecte, pentru a informa, a educa comunitatea cu privire la diferite probleme de sănătate publică, conform axiomei bine știute: este mult mai ușor să previi o maladie, decât să o tratezi. Ne mândrim cu faptul că suntem membri cu drepturi depline în cadrul a **trei** organizații studențești internaționale: IFMSA (International Federation of Medical Students Association), EMSA (European Medical Students Association) și FASMR (Federația Asociațiilor Studențești Medicale din România).

– **Ce a însemnat pandemia de COVID-19 pentru tinerii din ASRM – viitori medici?**

– Pandemia de COVID-19 ne-a afectat și pe noi în egală măsură ca și pe orice altă organizație, chiar dacă suntem din domeniul medical. De obicei, obișnuim la început de an

universitar să ne schițăm niște obiective și evenimente pe care urmează să le desfășurăm. Dar, în conformitate cu deciziile Comisiei Excepționale, activitățile noastre, de obicei suprasolicitate și gălăgioase, au trecut în mediul online. Astfel, am continuat seria de MedTrainings, care presupune lecții extracurriculare, pe teme propuse de către studenți, în planul fiind totuși grija de sănătatea fiecărui participant.

Cel mai greu a fost pentru a organiza Congresul MedEspera (este un eveniment organizat o dată la 2 ani pentru Studenți și Tineri Medici). La cea de-a VIII-a ediție, Congresul a înregistrat 1.204 participanți, dintre care 408 activi și 796 pasivi, pe lângă participanții autohtoni, au fost reprezentanți din Germania, Letonia, Italia, România, Grecia, Polonia și Ucraina.

Tradițional, Congresul e organizat în luna mai, însă din motive clare, fiind amânat de **două** ori, totuși a fost regândit și, la decizia noastră, desfășurat, pentru prima dată în regim mixt. Ne bucurăm mult că invitații de onoare din Italia, Malaysia, Germania, Suedia și România au avut posibilitatea să se prezinte online.

– **Lucrătorii medicali sunt cea mai mare comoară la propriu în toate timpurile, mai ales în pandemie. În ce măsură ați simțit susținerea acestei mari comunități în condițiile pandemiei?**

– Cred că ar fi cazul să menționez despre susținerea pe care am primit-o din partea comunității universitare și profesionale. Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” a fost mereu un partener de încredere pentru toate evenimentele și proiectele noastre. Însă totuși cel mai mare sprijin l-am primit din partea rudelor și în mod special, a părinților. Ei au fost alături de noi, transmițându-ne un puternic mesaj de susținere și motivația în a ne atinge și realiza obiectivele propuse. Profesia de medic a fost mereu considerată una nobilă, iar în condițiile de criză pandemică, colegii noștri seniori au dat exemple de invidiat, muncind până la sacrificiu. Ne-am dori din tot sufletul ca această situație să aibă un final fericit pentru fiecare dintre noi, dar mai ales

pentru cei care luptă în prima linie – medicii!

– **ASRM a fost premiată la Gala voluntarilor. Ce înseamnă acest premiu pentru dvs. și cei peste 200 de membri devotați cauzei?**

– La Festivalul Voluntarilor, am obținut titlul de **Cea mai activă organizație** care implementează activități de voluntariat în Republica Moldova. Am fost plăcut surprinși să ne regăsim printre câștigători. Cea mai mare apreciere pentru voluntari e recunoștința celor din jur, în special în aceste clipe grele pentru omenire. Pentru noi, Festivalul Voluntarilor a fost un motiv în plus de a munci pentru societate, dar și de afirmare în plan național. A fost o surpriză plăcută pentru echipă.

– **La sfârșit de an ați mai obținut și multe alte premii...**

– Ne bucurăm de faptul că de câte ori expediem dosarele la concursuri și festivaluri, în majoritatea cazurilor suntem premiați. Este o dovadă-n plus că ne facem bine datoria.

Participând la Concursul „Premiul Național pentru Sectorul de Tineret”, ediția 2020, am fost premiați la categoria Comunitate Studențească. Referitor la Proiectul național „Bazele acordării ajutorului medical de urgență pentru liceeni”, apoi avem realizări solide: peste 3.000 de adolescenți din instituțiile de învățământ general din raioanele Hâncești, Anenii Noi, Criuleni, Orhei, Călărași, Nisporeni, Leova, în cadrul taberelor de vară de la Vadul lui Vodă și Costești, Ialoveni, au fost antrenați și au devenit capabili să acorde la necesitate primul ajutor medical.

Mai mult ca atât, ASRM a promovat aceste practici în rândurile administrației școlilor și a părinților, pentru a spori interesul față de aceste cunoștințe și a beneficiilor ulterioare.

În cadrul Galei Premiilor TVR Moldova, am obținut Premiul pentru Responsabilitate Socială, datorită voluntarilor noștri care s-au implicat activ în combaterea pandemiei COVID-19.

În palmares mai avem Diploma și titlul de cea mai activă organizație din domeniul sănătății, la Gala Premiilor în Sănătate, ediția 2018, organizată de către Ministerul Să-

nătății, Muncii și Protecției Sociale, iar în 2019, am devenit Campioni ai Schimbării, concurs organizat de LID Moldova.

Fiecare premiu este o apreciere a activității noastre, dar și o motivație în plus pentru echipă. De fapt, noi activăm nu pentru premii și diplome, ci pentru a aduce schimbări în societate, iar acest lucru este extrem de dificil și aducem mulțumiri celor care ne înțeleg, apreciază și ne susțin.

– **Studenții, la îndemnul rectoratului USMF „Nicolae Testemițanu”, au ales să fie alături de pacienți în lupta cu pandemia, începând cu martie 2020. Care a fost aportul membrilor ASRM?**

– Cred că acceptul tinerilor de a deveni voluntari în asemenea condiții a fost un act de maturitate și curaj. Mă mândresc cu așa colegi. E greu să rezisti, când pe lângă studii și nopți nedormite, mai alegi să faci și câteva gardi. Mulți dintre ei au renunțat la zile de vacanță, care în condiții normale este mult așteptată; au ales să-și sărbătorească în singurătate ziua de naștere, chiar au acceptat să nu-și vadă părinții și copiii cu lunile, fiind în serviciul oamenilor.

Studenții noștri au activat în mai multe ramuri. Cei din cursurile mari sau absolvenții colegiilor au ales să fie asistenți medicali, în cadrul secțiilor cu profil COVID, sau chiar și la Centrul COVID de la Moldexpo. Studenții anului III au ajutat medicii de familie în procesarea miilor de fișe epidemiologice. Au fost de serviciu la Linia Fierbinte deschisă de către Agenția Națională de Sănătate Publică etc.

– **SOLIDARITATE cred că este acel slogan care unește membrii ASRM în această situație pandemică...**

– Probabil. În acele primele zile, dar și astăzi – lucrătorii medicali sunt pe prima linie. Mulți dintre ei nu mai sunt printre noi. Au jertfit cu viața. Rămâne neînțeles comportamentul și indiferența unei bune părți a societății în mediul căreia se difuzau falsuri despre inexistența COVID, deși suntem în era tehnologiilor și avem acces la informație. Uneori, nu mai înțelegeai pentru ce și pentru cine lupti.

Lăudabil e totuși faptul că, până la urmă, majoritatea cetățenilor noștri au acceptat să stea acasă, să lucreze la distanță, să respecte indicațiile autorităților. Curând vom avea un an, din momentul în care a fost depistat primul caz de COVID. Acum să ne imaginăm că toți erau să respecte condițiile de izolare. Cel mai probabil, era să avem doar cazuri de import și doar câteva cu transmitere locală. Nu cred că era să ajungem la mii de cazuri depistate în 24 ore, și mii de decese, dacă fiecare cetățean ar fi avut din primele zile un comportament conștient și responsabil...

– **Ce mesaj aveți pentru colegi și societate în perioada pandemiei care se pare că va mai dura încă?**

– Colegilor le urez multă răbdare, încredere în propriile forțe, caracter și curaj profesionist. Sper că lucrurile vor merge spre bine și tot mai puțini medici vor alege să lucreze acasă în Republica Moldova. Spun asta, deoarece până la pandemie ne confruntam cu un deficit mare de medici. Dar timp de aproape un an, spre regret, am pierdut prea mulți doctori și angajați din sistem. Cine, dacă nu noi, va aduce sistemul medical din țară la un alt nivel, mai satisfăcător?

Iar celor care ne citesc, le doresc doar să prețuiască viața. Viața fiecăruia e mult mai importantă decât o distracție cu prietenii. Știm că situația pandemică a impus restricții, reguli noi de comportament și călătorie. Multe lucruri lipsesc, dar miza pentru menținerea sănătății e să respectăm cu strictețe indicațiile autorităților și a medicilor de familie, noile reguli de viață în izolare și să trecem cu bine peste aceste timpuri grele, punând punct pandemiei.

Irina ODOBESCU,
reporter UPp

Maria SACA-RĂCILĂ la 80 de ani de la naștere

S-a născut la 11 februarie 1941, în Drăgănești, Bălți. A absolvit, în 1961 Școala Republicană de Arte Plastice. Maria nu se vedea în alt domeniu de activitate decât în domeniul artelor. După trei ani de studii la pictură, la îndemnul profesorilor, se transferă la secția tapiserie. Atunci toate fetele de la pictură au procedat așa. De ce? E altă întrebare.

În satul Drăgănești, județul Bălți, îndeletnicirea femeilor era țesutul covoarelor. Maria, din copilărie își dorea să facă altceva, ceva tot din domeniul frumosului: pictură sau, de ce nu, să confecționeze obiecte din ceramică. Nu s-a apropiat de mașina de țesut – stativ. Dar își amintește cu drag de serile de iarnă, de șezători când se scărmana lâna, se torcea, apoi urma vopsirea firelor în toate culorile curcubeului. Recunoaște că studiile de la Școala Republicană de Arte Plastice au motivat-o să îndrăgească țesutul. În ajunul zilei de naștere am discutat cu artista plastică Maria Saca-Răcilă despre tapiserie și pictură, arta contemporană, dar și cu colegii Domniei Sale.

După absolvire, Maria Saca-Răcilă s-a angajat la Fabrica de Covoare din Strășeni. De rând cu munca de zi cu zi, a creat și lucrări care i-au deschis calea spre săli-

le de expoziții. Parcă și azi simte atmosfera primei expoziții de artă decorativă unde publicul larg a luat cunoștință de cinci lucrări ale Mariei. Protagonista își aduce aminte cu bucurie în glas că, atunci când a intrat în sala de expoziție, a fost îndelung aplaudată de vizitatori și comisia de examinare. Primele tapiserii realizate i-au oferit încredere și noi puteri de creație. Atunci a înțeles că munca ei este apreciată și place publicului.

Maria Saca-Răcilă spune cu încredere că nu și-a propus să fie un promotor al tapiseriei, ci și-a făcut munca cu dedicație și dragoste. Regretă că în prezent se fac tot mai puține lucrări de tapiserie.

Maria Saca-Răcilă spune că munca la o tapiserie începe cu o schiță, apoi aceasta se trece în șablon. Astfel lucrarea capătă dimensiunile pe care urmează să le aibă la final. Procesul de creare

este unul migălos, apoi urmează costul ridicat al materialelor, timpul și munca plină de răbdare de care trebuie să dea dovadă autorul. Protagonista ne spune că este o muncă dificilă, dar cu un rezultat deosebit.

Modernismul împletit în tradiționalism este cheia prin care lucrările Mariei Saca-Răcilă au cucerit publicul larg, dar și specialiștii din domeniu, nu doar la Chișinău, ci și în alte țări ale lumii, precum Canada, Franța, România, Statele Unite ale Americii, Suedia. Autoarea explică această reușită prin prezența în viața ei a peisajelor naturii, activitatea oamenilor, obiectele care ne înconjoară. Totul inspiră și se cere redat în culori: grădina în floare, corul sătesc, fântâna cu cumpănă, dealurile pline de rod etc.

Deoarece tratează orice temă în felul său – lucrările ei sunt unice. O altă explicație a modernismului și tradiționalismului, totodată, găsit în lucrările artistei plastice sunt și tapiseriile pe care le făcea la comandă pentru Moscova. Acest lucru, spune protagonista, ar fi influențat-o să facă lucrările mai deosebite.

Satul natal Drăgănești... Este o localitate pitorească, o oază de inspirație pentru artistă. Azi ne împărtășește cu sinceritate că îi este dor de satul de cândva, care din păcate și-a mai pierdut din frumusețea de pe timpuri. Îi este dor de covoarele mătușii Liuba, distinse printr-o coloristică impresionantă. Anume aceste covoare inedite i-au marcat copilăria Mariei.

Medalia „Mihai Greu” pentru „promovarea valorilor intelectuale, artistice și morale”

Protagonista recunoaște că vede în aceste tapiserii kilometri de fire, dar pune accent că și-a făcut mereu munca cu dedicație și de aceea a reușit să ajungă prin creația sa la inimile oamenilor. Aștepta mereu dimineața să plece la atelier să lucreze.

În anul 1966, Maria Saca-Răcilă a devenit membră stagiară a Uniunii Artiștilor Plastici din Moldova, iar în 1968 devine membră a Uniunii Artiștilor Plastici din Moldova.

Printre distincțiile Mariei Saca-Răcilă se numără Medalia de bronz la EREN, Moscova (1966), Premiul doi la expoziția „Молодость страны”, Moscova (1976), Titlul „Maestru Emerit în Artă” (1987), Medalia „Meritul Civic” (1996), Premiul de Stat (1998).

În anul 2021 Maria Saca-Răcilă s-a învrednicit de Medalia „Mihai Greu” a Uniunii Artiștilor Plastici din Moldova, „pentru promovarea valorilor intelectuale, artistice și morale”. A fost o surpriză desăvârșită, plăcută, mai ales că protagonista nu s-a gândit vreodată că va ajunge să primească această distincție. Ne-a destăinuit că familia dumnezei a avut o lungă și frumoasă prietenie cu familia maestrului M. Greu. Se simte onorată și spune că această distincție este de o importanță vădită pentru munca pe care a făcut-o cu dedicație întreaga viață.

Pictura a avut și rămâne a avea un loc aparte în sufletul artistei, mai ales că după atâția ani de muncă în tapiserie cu drag ia penula în mână ca să picteze.

Maria Saca-Răcilă: „Tinerilor artiști le doresc să trăiască clipa”

Artiștilor începători Maria Saca-Răcilă le dorește ca să trăiască clipa și dacă își doresc cu adevărat să obțină succese remarcabile, atunci să muncească cu dedicație și să pună accent pe valori. Succesul și bucuria din munca depusă, spune protagonista, vine doar atunci când faci cu adevărat ceea ce îți place.

Lucrările Mariei Saca-Răcilă, picturi și tapiserii, sunt cunoscute la nivel național și internațional. Printre acestea sunt: „Romeo și Julieta”, „Masca”, „Doina”, „Vodă”, „Pasărea neagră”, „Cataclism”, „Primăvara”, „Clopotei”, „Sărbătoarea câmpului”, „Copilul vieții”, „La arat” ș.a.

La Muzeul Național de Artă al Moldovei sunt expuse 34 de lucrări de pictură și 15 - de tapiserie - ale Mariei Saca-Răcilă, cu ocazia împlinirii a 80 de ani de la naștere. Expoziția este deschisă până la 21 februarie curent.

OPINII DESPRE OMAGIATĂ:

Dumitru BOLBOCEANU: „Maria Saca-Răcilă este una dintre artiste care a pus baza tapiseriei contemporane”.

Tudor ZBÂRNEA: „Pictura Mariei Saca-Răcilă este de un rafinament excepțional”.

Sofia BOBERNAGA: „În lucrările artistei Maria Saca-Răcilă vedem o înclinație spre modern, spre sensurile globale ale artei contemporane”.

Irina ODOBESCU

SINELG – strategie eficientă de predare-învățare

Ala DASCAL,
profesoară de geografie,
grad didactic I,
Liceul Teoretic „Lucian Blaga”,
mun. Bălți

elevul adaugă informații privind studiul individual asupra textului citit de el.

Lectura cu creionul în mână și marcarea informațiilor esențiale într-un carnet de notițe a fost practică de generații de cititori din toate vremurile. Utilizarea unui sistem de semne convenționale, aplicate pe marginea textului, pentru înțelegerea / memorarea informației, ar trebui examinate în raport cu personalitatea cititorului, iar în cazul nostru, formarea la elevi a unor abilități de muncă intelectuală, în armonie cu instruirea propriu-zisă. În acest sens, SINELG-ul este o tehnică de bază, ușor utilizabilă de către elevii de vârste diferite, aplicabilă prin diverse variante pentru mai toate disciplinele școlare.

SINELG - Sistemul Interactiv de Notare pentru Eficientizarea Lecturii și a Gândirii, metodă propusă de Joseph Vaughan și Thomas Estes în 1986, este o strategie ce s-a dovedit a fi eficientă în activitatea de lectură a elevilor. Fiind aplicată, ea menține atenția copilului în timpul lecturii textului, permite acestuia, în mod activ, să pătrundă în sensul textului citit.

Scopul utilizării metodei: eficientizarea lecturii unui text, conștientizarea conținuturilor prin corelarea cunoștințelor, dezvoltarea gândirii critice.

Resurse: texte științifice nestudiate, foi de poster, creioane simple.

Demersul metodologic:
Se prezintă elevilor metoda, etapele de desfășurare ale acesteia, semnele utilizate în text. Pentru copiii aflați la primul contact cu această tehnică de lucru, se recomandă utilizarea unui număr restrâns de simboluri.
Simbolurile uzuale sunt:
✓ (*bifă*) – pentru confirmarea informațiilor deja cunoscute;
+ (*plus*) – pentru informații necunoscute, proaspăt descoperite;
– (*minus*) – pentru informații diferite, altfel decât le cunoșteau;
? (*semnul întrebării*) – pentru informații neclare sau care trebuie aprofundate din alte surse.

Se mai utilizează individual / în grup / frontal un tabel sintetic cu patru rubrici, ce corespund semnelor de mai sus:

✓ Știam	+ Noutăți	- Știam alte informații	? De cercetat

La prima etapă a lecției – *Evocare* –, elevilor li se aduce la cunoștință subiectul care urmează a fi abordat în timpul orei și sunt notate de către profesor răspunsurile cu sens și actuale ale elevilor. Sub îndrumarea profesorului elevii completează rubrica „Știam”.

În etapa de *realizare a sensului*, elevilor li se distribuie fișa cu un text (posibil mai multe variante) care urmează a fi citit (este recomandabil un text nou din literatura clasică, reviste didactico-științifice, culegeri de texte pentru copii etc.). Fiecare dintre elevi, lecturând, notează pe marginea textului din fișa personală simbolurile stabilite. Textele recomandabile sunt cele cu conținut științ, geografie, istorie.

Sarcina esențială a etapei a doua este: de a le menține interesul elevilor din faza de evocare și le motiva implicarea în activitate. Apoi este important să susținem eforturile elevilor în monitorizarea propriei înțelegeri / expunerii.

Cei care citesc în mod conștient / eficient își monitorizează propria înțelegere când întâlnesc cuvinte sau informații noi. În timpul lecturii, ei sunt îndemnați să revină asupra pasajelor pe care nu le-au înțeles. Apoi aceste părți din text sunt discutate în public, astfel oferindu-le posibilitatea tuturor elevilor să participe la discuții.

Mai târziu, cititorii buni, obișnuiți cu această tehnică de lucru, devin activi. Ei nu doar ascultă o prelegere, ci notează ceea ce nu

înțeleg, pun întrebări pentru a lămurii unele momente. În așa fel sunt ajutați și elevii, care învață în mod pasiv, să înțeleagă textul propus pentru lectură.

La sfârșitul activității, se va reveni asupra informațiilor notate în tabel. Unele dintre acestea pot fi confirmate, altele infirmate. Textul citit se analizează din perspectiva semnelor aplicate pe margini. Elevii vor relua informația nouă pe care au aflat-o din lectura textului, o vor analiza, și își formează propria opinie vizavi de unele informații din text. Astfel de discuții, dirijate de către profesor, îi motivează pe cei mai activi să se documenteze din alte surse, cunoscând și altă informație utilă, în procesul învățării / lecturării. Spre regret, informațiile centralizate la etapa *Reflecție*, adesea sunt uitate în procesul de predare.

În cadrul orei se poartă discuții de grup, se completează rubricile tabelului, pentru a oferi o imagine de ansamblu asupra temei. Fiecare coloană a tabelului poate constitui o sursă de discuții sau un punct de plecare pentru acestea. Se realizează astfel o învățare durabilă și o înțelegere mai aprofundată, generându-se și un schimb de idei între elevi, un bun antrenament de dezvoltare a vocabularului și a capacităților de exprimare. Are loc procesul învățării durabile.

Metoda SINELG este foarte ușor de aplicat la toate clasele și permite o largă aplicabilitate și posibilități multiple de adaptare / corelare cu alte tehnici de organizare grafică a conținuturilor învățării sau extinsă chiar și asupra textelor literare, prin adăugarea de semne noi (de exemplu: ☺ - pentru informații agreeate, lucruri considerate frumoase, respectiv ☹ - pentru cele care produc stare de neplăcere, lucruri considerate urâte etc.).

Avantajele tehnicii SINELG sunt evidente: creșterea eficienței învățării; implicarea totală a elevilor în proces; obținerea rezultatelor scontate într-un timp relativ scurt; costuri minime la pregătirea materialelor didactice suplimentare pentru lecție; realizarea unei lecturi profunde, conștiente; monitorizarea nivelului de înțelegere pe parcursul lecturii textului; completarea cunoștințelor elevilor; educarea și formarea unui cititor bun și a unui vorbitor cult de limbă română etc.

Necesitatea de a dezvolta abilitățile de muncă intelectuală, în contextul educațional actual, prin activitatea didactică, reclamă utilizarea pe scară largă a diferitelor tehnici de gândire critică, printre care SINELG-ul este una de bază. Odată asimilată, aceasta devine parte a stilului intelectual personal al elevului, a modului de gândire, selectare și utilizare a operelor literare, dar și a informației științifice, fără să mai fie ghidat de profesor.

Harta Mentală – instrument de evaluare la orele de geografie

„A învăța să înveți este cea mai importantă abilitate a vieții.”

(Tony Buzan)

Mulți dintre noi creștem gândindu-ne la greșeli, considerând erorile drept dovezi ale incapacității fundamentale de cunoaștere.

A învăța să înveți este cea mai importantă abilitate a vieții. Memoria și creativitatea sunt esențiale pentru educație, dar dacă memorizi incorect, este o pierdere totală de timp, astfel inhibându-se învățarea. Mulți se gândesc la memorie ca la o învățare memorată, în care înțelegerea este irelevantă. Când o înveți în mod corespunzător, cu imaginație și asociere, înțelegerea devine o parte din ea. Cartografierea minții este o tehnică bazată pe memorie, creativitate și înțelegere, astfel, încât atunci când elevul folosește harta mentală, își folosește creierul...

Harta Mentală (conceptul de Cartografiere a gândurilor) – este o diagramă complexă care oglindește structura unui neuron cu ramuri, ce se întinde pornind de la centru și evoluând prin tipare de asociere. Hărțile Mentale sunt analitice și pot fi folosite pentru a rezolva orice problemă, prin asocierea logică. Hărțile Mentale inventate de Tony Buzan, lider principal în domeniul gândirii inovative (gândire inteligentă și creativă), se îndreaptă direct spre miezul problemei și permit să vezi imaginația în ansamblu.

Cartografierea gândurilor implică funcționarea ambelor părți ale creierului, deoarece partea stângă a lui este verbală și analitică (logică), în timp ce partea dreaptă este vizuală perceptivă (creativă). Harta Mentală dezvoltă funcții cognitive, inclusive ale memoriei, ale creativității, ale învățării și ale metodelor de gândire.

Hărțile Mentale sunt instrumente puternice pentru concentrarea și procesarea informației, pentru formularea unui plan de acțiune și pentru inițierea proiectelor noi. De fapt, cartografierea gândurilor ne dă o mână de ajutor în toate aspectele vieții. Harta Mentală este cea mai creativă strategie de gândire, ce începe pe o pagină, care permite gândurilor noastre să creeze asocieri utilizând imagini și culori de reflecție a modului circular în care mintea noastră funcționează, este un instrument care ne ajută să structurăm, organizăm, memorăm, să aranjăm și să învățăm informații într-un mod organizat.

Ce trebuie să știm despre o Hartă Mentală?

Harta Mentală este un instrument pentru organizarea și reprezentarea vizuală a cunoașterii.

Ce conține o Hartă Mentală?

Harta Mentală include un conținut științific în context. Este formată dintr-o întrebare centrală, concepte alcătuite din cuvinte de legătură care formează propoziții, structură ierarhică, legături încrucișate și resurse atașate.

Etapele constituirii unei Hărți conceptuale nu diferă de cea a unei pre-

Mariana GAJU,
profesoară de geografie,
IP Liceul de Creativitate și
Inventică „Prometeu-Prim”,
Chișinău

zentări PowerPoint, care la fel necesită parcurgerea a patru faze de construcție:

1. Pregătirea subiectului
2. Structurarea conținutului
3. Proiectarea
4. Expunerea

Harta Mentală este un instrument de receptare, prin intermediul căreia are loc reprezentarea și arhivarea cunoașterii. Harta Mentală face legătură dintre concepte, de asemenea, este un proces creativ, iar ca scop final, Harta Mentală sintetizează materia studiată într-o schemă vizibilă.

Când utilizăm Harta Mentală?

Harta Mentală poate fi folosită în: planificare, gândire, reamintire, învă-

țare, prezentare, ședințe, creativitate, dezvoltare, luarea notițelor.

La realizarea unei Hărți Mentale se iau în considerare următoarele aspecte:

- un concept central clar,
- o imagine centrală, clară care definește acel concept,
- o diagramă ce trebuie să radieze din centru,
- prezența unui singur cuvânt pe ramură,
- existența imaginilor,
- să fie vizuală foarte atractivă.

Avantajele utilizării Hărții Mentale: concentrarea și procesarea informației, inițierea proiectelor / ideilor noi, formularea unui plan de acțiuni, cartografierea gândurilor, formarea abilităților cognitive în viața personală și profesională, favorizează creativitatea, intensifică învățarea, sprijină predarea eficientă, susține colaborarea, încurajează gândirea critică și rezolvarea problemelor, îmbunătățește imaginația, memoria, nivelul de concentrare, capacitatea de reținere și abilitatea de a lua notițe.

La realizarea Hărții Mentale trebuie să ținem cont de anumite legi ale acesteia, și anume:

- utilizarea unei foi albe de hârtie (suficient de mare pentru a crea subramuri);
- crearea unei imagini în centrul hărții, reprezentând subiectul. Utilizarea a cel puțin trei culori;
- folosirea imaginilor, simbolurilor, codurilor și dimensiunilor;
- selectarea cuvintelor - cheie (cu majuscule);
- plasarea fiecărui cuvânt sau imagine pe propria sa ramură;
- desenarea ramurilor care ies radical din imaginea creată (ramuri mai groase și mai subțiri), pe măsură ce radiază în exterior în subramuri;
- păstrarea ramurilor la aceeași lungime (cu cuvinte sau imagini pe ele);

- folosirea culorilor (cod propriu de culoare în ramuri);
- utilizarea săgeților și liniilor de conectare pentru a descrie asocieri între diferite subiecte conexe din Harta Mentală;
- claritatea Hărții Mentale.

În continuare voi prezenta o evaluare realizată în clasa a VI-a, la sfârșitul unității de învățare „America de Sud”. Elevilor li s-a propus să realizeze o Hartă Mentală în care trebuiau să reprezinte / descrie, componentele naturii continentului dat, făcând vizibilă terminologia, procesele și fenomenele studiate.

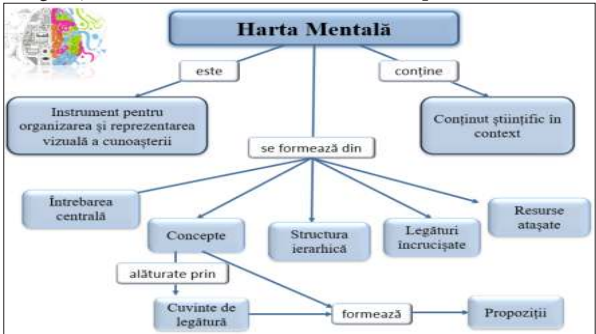
Hărțile Mentale realizate au sintetizat materia studiată înglobând-o într-o schemă ce face vizibilă terminologia, procesele și fenomenele la diferite Unități de învățare și diferite clase.

La sfârșitul unității de învățare a continentului „Eurasia”, elevilor din clasa a VII-a, la fel pentru recapitularea materiei, li s-a propus să realizeze o Hartă Mentală, caracterizând principalele componente ale naturii continentului, viața și activitatea omului, fiecare culoare reprezentând principalele caracteristici ale componentelor acestui continent.

Aici putem observa că elevul prin fiecare culoare reprezintă principalele caracteristici ale componentelor acestui continent.

În clasa a IX-a, la sfârșitul Unității de învățare „Agricultura și Industria alimentară”, elevilor li s-a propus să realizeze o Hartă Mentală la descrierea unei subramuri a agriculturii și industriei de prelucrare a acesteia. În acest model elevul a reprezentat subramura zootehniei în Republicii Moldova și Industriei de prelucrare / producere.

În concluzie, cine dorește să-și dezvolte capacitatea de gândire, de învățare, memorare și creativitate, ar trebui să utilizeze Hărți Mentale, deoarece o Hartă Mentală este un mod eficient de planificare vizuală sau de gândire despre acest lucru.

La recherche d'idées - quelle méthode?

Aliona RUGINĂ,
professeur de français, grade didactique I IPLT „M. Eliade”, Chisinau

La créativité c'est considérer/ voir/s'attribuer les choses d'un point de vue absolument inédit, différent et en faire une philosophie de vie.

Sortir régulièrement de sa propre zone de confort peut devenir un état d'esprit intérieur. Les professeurs revendiquent constamment leur capacité d'innovation.

Les idées ne tombent pas du ciel, elles sont le résultat d'une réflexion méthodique. Dans la pratique pédagogique il y a une multitude de techniques créatives de recherche d'idées qui donnent une allure dynamique à la démarche. Il faut dire que chaque technique demande des compétences spécifiques et qu'il serait utile de bien préparer le cadre.

Les grilles d'idées soutiennent la poursuite d'une profonde réflexion et affinent les nouvelles idées afin de réussir à trouver l'idée de génie.

➤ La **technique VES** est une méthode efficace de recherche d'idées. Elle facilite la compréhension des documents textuels, auditifs ou visuels, en gardant le principe du simple au complexe, arrivant jusqu'au texte argumentatif, structuré ou pas.

JE VOIS	J'ENTENDS	JE SENS
Regarde et complète	Écoute et complète	Réfléchis
✓ Je vois des personnes ...	✓ Qui?	„Les voyages font les gens sages”
✓ J'aperçois des choses, objets, détails...	✓ Quoi?	Réfléchis, dans l'espace offert, sur le thème énoncé, en respectant la consigne:
✓ Je me concentre sur les activités...	✓ Où?	✓ Développe une idée qui se profile de l'affirmation;
✓ Je présente le lieu, le temps, l'espace...	✓ Quand?	✓ Propose un exemple pertinent;
	✓ Comment?	✓ Donne deux arguments;
	✓ Pourquoi?	✓ Formule un problème actuel en relation avec;
	✓ Avec quel résultat?	✓ ...
	✓ Thème?	
	✓ Problème?	
	✓ Idée?	
	✓ Problématique?	

Elle s'applique très bien à la poésie - pour les multiples lectures; à la vidéo - on peut la regarder avec ou sans son, hiérarchiser; au document auditif - augmenter le niveau de complexité; etc. Cette grille offre d'innombrables variantes et possibilités, il suffit de savoir l'adapter aux exigences et au niveau de la classe et à la créativité du professeur.

➤ Une autre méthode très fonctionnelle est la **Grille de Quintilien**, redécouverte par les Américains, recommande de baliser l'étendue du sujet en posant les 7 questions.

Quoi? De quoi s'agit-il? Quel est l'état de la situation? Quelles sont les caractéristiques? Quelles sont les conséquences? Quel est le risque?	Actions Procédés Objet Méthode Opération	✓ ... ✓ ... ✓ ...
Qui? Qui est concerné? Qui a le problème? Qui est intéressé par le résultat? Qui est concerné par la mise en œuvre?	Responsable Victime Acteur Compétence Qualification	✓ ... ✓ ... ✓ ...
Où? Où cela se produit-il et s'applique-t-il? Où le problème apparaît-il? Dans quel lieu?	Lieu Local Distance Service	✓ ... ✓ ... ✓ ...
Quand? Depuis quand existe le problème? Quand cela apparaît-il? Quand le problème a-t-il été découvert? Quelle est sa fréquence? Quand se produit le risque?	mois, jour, heure moment, périodicité, fréquence durée, délai	✓ ... ✓ ... ✓ ...
Comment? Combien de? Comment se produit le problème? De quelle manière? Dans quelles conditions ou circonstances? Comment procède-t-on? Par quelles méthodes, quels moyens? Comment mettre en œuvre les moyens nécessaires? Par quelles procédures?	Méthode Modes opératoires Organisation Procédure Règlements	✓ ... ✓ ... ✓ ...
Pourquoi? Cette question se pose à la suite de toutes les questions. Mais il convient de la poser pour toutes les questions: Qui? Quoi? Où? Quand? Comment?, pour mener une analyse critique.		

La plupart de ces questions génèrent elles-mêmes d'autres questions plus fines, avec prépositions: à qui? pour qui? par où? pour combien? etc.

L'ordre des questions est logique et sert à réunir les arguments de base. On y fait recours surtout pour approcher un problème.

➤ Les **topiques d'Aristote** est une méthode qui recommande la formulation des questions suivantes:

1.	Définition du sujet	De quoi s'agit-il?
2.	Décomposition du sujet	De quoi est-il composé? Qu'a-t-il à l'intérieur?
3.	Valeurs et limites du sujet	Qu'a-t-il à l'extérieur? Conditions de son environnement?
4.	Causes et conséquences de l'énoncé du sujet	Que fait-il? D'où vient-il? Pourquoi se pose-t-on cette question? Quel sera l'effet?
5.	Semblables et contraintes du sujet	À quoi ressemble-t-il? De quoi diffère-t-il?
6.	Citations d'opinions ou de jugements concernant le sujet	Qu'en dit le public? Témoignages divers

Les grilles sont un support significatif pour organiser sa pensée, mais il ne faut jamais s'enfermer. Elles persistent, pourtant des outils de travail. Cette pratique demeure une gymnastique intellectuelle, qui paraît, au début trop lourde, abstraite et mécaniste. Puis, à force de pratiquer, elle devient de moins en moins „douloureuse”.

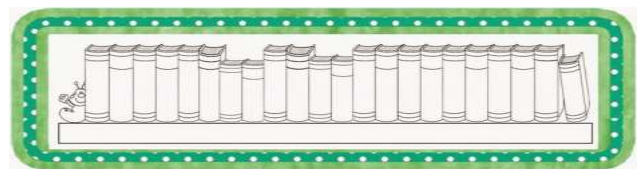
Les meilleurs méthodes sont celles que l'on fabrique soi-même, comme l'artisan fait à main l'outil qu'il manipule.

„Tout le reste est... littérature.”

Dezvoltarea interesului pentru lectură la școlarii mici

Orice carte, care ajută copilul să-și formeze obiceiul de a citi, care transformă cititul într-o nevoie profundă și continuă, este una bună pentru el”

Maya Angelou

Lectura este o verigă importantă în dezvoltarea intelectuală armonioasă a copiilor, fapt bine cunoscut, demonstrat de numeroase studii. Actualmente, lecturarea cărților își pierde importanța și impactul său asupra elevilor, din cauza noilor alternative mai atractive și mai comode, aparent, care tind să capteze atenția acestora pentru a face un efort mult mai mic, dar să ajungă mai repede la rezultat. Astăzi lectura este înlocuită cu aflarea mai mult timp în fața calculatorului, telefonului, televizorului. Aceste schimbări și preferințe sunt dictate de noul stil de viață, în care mass-media și internetul acaparează tot timpul liber al copiilor, oferind o multitudine de informații facile și persuasive, dar care nu presupun un efort intelectual sau o reflecție personală.

În școală, lectura este percepută ca o datorie, deseori elevii greu se implică în lecturare, cărțile rămân necitite ori, datorită avalanșei tehnologice, aceștia se limitează la audierea operei propuse, mai des - doar citesc rezumatul.

Învățătorii sunt în permanență preocupați să găsească noi modalități prin care lectura să se transforme din obligativitate în pasiune. Prin urmare, pentru a transforma lectura din obligativitate într-o lectură din plăcere, dascălii recurg la diverse forme de activități, printre care: vizionarea unor filme și discutarea lor în paralel cu textul literar, propunerea unor proiecte tematice, activități interactive și transdisciplinare, de genul cercuri de lectură, ateliere de creație, cenaculuri literare, stimularea creativității și a talentului elevilor, prin promovarea creațiilor proprii, în cadrul atelierilor de scriere, întâlnirilor cu scriitorii etc.

În activitatea mea pedagogică, am pus mereu accentul pe lectură, fiind o verigă importantă în stimularea imaginației, dezvoltarea vocabularului, capacității de înțelegere, învățare și analogie.

Literatura recomandată de Curriculumul național oferă o varietate de opere literare, ce corespund interesului elevilor de vârstă școlară mică. Primii pași în lumea miraculoasă

care trăsăturilor fizice și morale ale personajelor principale dintr-un text literar; Exprimarea ideilor și a atitudinilor față de textul citit și față de personajele textului, cu cuvinte proprii; Relatarea selectivă a textelor citite, conform fragmentelor indicate sau ilustrate.

În cadrul proiectului am propus elevilor un **lectometru** care înregistrează numărul basmelor citite. Elevul avea dreptul să coloreze cărțuia doar când prezenta una dintre dovezi: fișa de lectură, desene, postere. Pentru prezentări, rezervam ora din cadrul compartimentului „Tainele cărții”.

Pe perioada desfășurării proiectului (ianuarie-mai 2020) elevii au citit peste 30 de opere literare. Preferate fiind poveștile scrise de I. Creangă, H.C. Andersen, Ș. Perro, E. Gârleanu, Gellu Naum cu opera „Apollodor” și „A doua carte cu Apollodor”, „Aventurile lui Habarnam și ale prietenilor săi” după Nikolai Nosov etc.

Trebuie să precizez că accentul a fost pus nu pe viteza parcurgerii unui text, ci pe înțelegerea lui, evidențierea momentelor principale, capacitatea de a reproduce întocmai conținutul. Citirea conștientă, profundă îi ajută micului cititor să descopere esența fiecărui cuvânt, să caute răspunsul la ideile sugerate de autor, să trăiască împreună cu personajul. Astfel elevul învață o lectură activă.

„Semințele plantate” în sufletul copilului au dat roade - elevii cu plăcere prezentau portofoliile, dramatizau momentele preferate, demonstrând colegilor că anume povestea citită de ei a fost cea mai interesantă.

Atrăși în universul lecturii, elevii cu nerăbdare așteptau următoarele sugestii pentru a călători în țara basmelor. La sfârșitul anului, elevii învingători în top au obținut diplome și medalii.

În clasele a III-a și a IV-a, am observat că interesul elevilor pentru lectură s-a am-

vă, interpretare critică. Aici copiii se familiarizează cu literatura de bun gust. Își formează abilitatea de a se exprima clar și concis, exersează în arta de a-și formula artistic narațiunea.

În ședințele de lucru ale Cenaclului literar, elevii prezentau produsul. Pentru o perioadă de 3-4 săptămâni elevul studia, analiza opera autorului. După un algoritm bine gândit, am creat **portofoliile poezilor: Mihai Eminescu, Vasile Alecsandri, Alexandru D. ni, Grigore Vieru** și o mini-antologie formată din operele preferate. Portofoliul cuprindea poezii însoțite de fișa de lectură pentru fiecare și un lapbook în care găseai portretul, date biografice și aspecte esențiale din opera acestora. La ședință inițiam prezentări ale portofoliilor conform upmărilor pași: Date biografice ale poetului -1 minut; Prezentarea operelor citite - 1 minut; Opera preferată (3-4 minute): scurt biographic al operei (data publicării, cui a fost dedicată etc.); personajele; momentele cu impact emoțional; recomandări -1minut.

Portofoliile elaborate de elevi erau înregistrate în biblioteca clasei. Orice elev putea să împrumute cartea pentru a o citi.

Fișele selectate de mai jos sunt doar unele ilustrări din activitatea pe care am desfășurat-o cu elevii.

Activitățile despre care am relatat aici au contribuit atât la formarea și dezvoltarea gustului pentru lectură, îmbogățirea vocabularului, precum și la dezvoltarea capacității de exprimare a elevilor orală și scrisă.

Scopul lecturii este acela de a forma progresiv un tânăr cu o cultură comunicatională și literară de bază, capabil să înțeleagă lumea din jurul său, să comunice și să interacționeze cu semenii, exprimându-și gânduri, stări, sentimente, opinii, totodată să fie sensibil la frumusețea din natură și la cel creat de om.

Zinaida POPESCU,
învățătoare, grad didactic superior, IPLT „Ginta Latină”, Chișinău

să a lecturii i-am făcut prin intermediul poveștilor, clasa a II-a, modulul „În lumea poveștilor”, Limba și literatura română, 2018

Activitățile desfășurate în cadrul proiectului „În lumea basmelor” au urmărit obiectivele: Familiarizarea elevilor cu lumea poveștilor; Utilizarea tehnicilor de lectură corectă, conștientă și fluidă; Distingerea informațiilor esențiale dintr-un text citit; Identifi-

lificat. Am dat start proiectului anual „Lectura din plăcere”. Unitățile de conținut în cadrul orelor de limbă și literatură română propun studierea operelor marilor poeți ai literaturii române. Am încurajat elevii să citească și alte opere scrise de aceștia. Astfel, o dată pe lună, ne întruneam la ședința **Cenaclului literar** - o activitate care propune elevilor să-și exerseze și să-și îmbunătățească abilitățile de lectură, scriere creati-

Winter Tour Tennis 10 –

un turneu de nota 10!

Un turneu de tenis, rezervat copiilor de până la 10 ani și desfășurat tradițional în perioada rece a anului, și-a desemnat laureații. În acest an competiția a avut loc fără spectatori, din cauza restricțiilor dictate de situația pandemică, însă grație eforturilor depuse de Federația Națională de Tenis din R. Moldova, ghidată de neobositul Ceslav Ciuhrii, doritorii au putut să asiste online absolut la toate meciurile.

Astfel, părinții concurenților, precum și iubitorii jocului alb din toată țara au avut minunata ocazie să-i vadă în acțiune la primul lor turneu din acest an pe cei circa 100 de tenismeni începători – în sensul că sunt abia la început de carieră, deși unii dintre ei practică acest sport de la vârsta de trei anișori! Copiii și-au dat întâlnire pe 5 și 6 februarie curent la Școala Specializată de Tenis din Chișinău, instituție ce le oferă toate condițiile necesare unei evoluții confortabile și în plină siguranță.

Concurenții, băieții și fetele, au fost repartizați în cinci subdiviziuni, în funcție de categoria de vârstă. Cei mai mici s-au duelat în cadrul grupei „Red 1”, aici meciurile având o durată relativ scurtă, derulându-se până la primele 10 mingi (puncte) câștigate. Cel mai bun la această categorie se dovedi Robert Surlari, care a învins-o în finală pe Emilia Bolea, scor 10-6. În finala mică, Daniil Zavorotco s-a impus cu 10-4 în fața lui Robert Corjan. În grupa „Red 2”, Mihai Vodă în meciul decisiv l-a surclasat cu 10-6 pe Egor Grigoriev, iar în lupta pentru locul 3 cu același scor Bogdan Carauș a câștigat în fața lui Victor Bețivu.

În categoria „Orange”, copiii fiind mai măricei, partidele s-au disputat pe game-uri, iar finala – până la două seturi câștigătoare. Aici titlul de campion și l-a adjudecat Dmitri Sobolev, care în meciul final a trecut de Bogdan Grigoriță, cu un sec 4-0, 4-0. De asemenea, pe podium a urcat Sara Oglindă, care în finala mică l-a întrecut cu 4-1 pe Daniel Surlari.

Însă cele mai crâncene dueluri s-au purtat în categoria „Green”, unde începând din semifinale meciurile s-au desfășurat până la victoria în două seturi. Astfel, la fete în posesia trofeului suprem a intrat Andreea Stratan, care după un „maraton” de 1 oră și 10 minute de joc a obținut un succes extrem de muncit în duelul cu Anastasia-Maria Ciuhrii: 5-3, 5-3. În lupta pentru poziția a III-a, Vasilisa Zarecinaia cu același scor a depășit-o pe Afina Botnaru. La băieți, titlul de campion i-a revenit lui Nicolai Florința, care într-o partidă plină de suspans, după 51 de minute de joc, a ieșit învingător în fața lui Codrin Bodrug (4-2, 3-2). Pe locul 3 premiant s-a clasat Vladimir Artiomenko, care în finala mică și-a demonstrat superioritatea (4-1, 4-2) față de rivalul său Egor Ursu.

În încheiere, participanții la finalele mari și mici s-au învrednicit de diplome și cadouri de preț oferite cu generozitate de Federația Națională de Tenis din Republica Moldova.

Iulian BOGATU

MARII PEDAGOGI AI LUMII

Maria Montessori (1870-1952), medic și pedagog italian, a creat o metodă specială de educare a copiilor care îi poartă numele și a înființat în lumea întreagă școli care aplică cu succes și în prezent această metodă.

A fost fascinată de căutarea adevărului despre copil și apoi a avut privilegiul de a îl descoperi așa cum trebuie să fie: natural, liniștit, interesat, prezent, vivace, responsabil.

Regulile Mariei Montessori:

1. Copiii învață totul din mediul înconjurător.
2. Respectă copilul în toate manifestările lui.
3. Oferă-i libertate de mișcare în siguranță.
4. Oferă-i libertatea de a alege.
5. Dă-i șansa să câștige tot mai multă independență.
6. Învață-l prin prezentarea activității, nu prin corectare.
7. Împlinește-i nevoile și, în același timp, ajută-l să vadă care sunt și nevoile celorlalți.
8. Ai răbdare. Dacă un copil are nevoie de mai mult timp pentru a învăța ceva, acordă-i-l.
9. Un copil care este criticat frecvent învață să-i judece pe alții.
10. Dacă un copil se simte acceptat, învață să aibă încredere în el.
11. Respectă-ți copilul atunci când a greșit și își poate repara greșeala. Oprește-l atunci când acțiunile pe care vrea să le facă sunt potențial periculoase.
12. Nu-ți vorbi de rău copilul, indiferent dacă acesta este sau nu de față.
13. Concentrează-te mai degrabă pe ceea ce vrei să educi bun în el, nu pe răul pe care vrei să-l eviți.
14. Întotdeauna fii pregătit să răspunzi când te solicită copilul, căci atunci are nevoie de ajutor.
15. Când nu are nevoie de ajutor, nu interveni.
16. Nu întrerupe un copil când este concentrat asupra unei activități: se odihnește, lucrează sau doar îi observă pe alții.
17. Un aspect foarte important este mediul în care locuiește copilul și în care nu trebuie să se regăsească obiecte inutile.
18. Întotdeauna vorbește și comportă-te cu copilul folosind cele mai bune maniere și oferă-i tot ce ai mai bun în tine.
19. Ajută-ți copilul să-și depășească imperfecțiunile. Fă acest lucru cu grijă, rețineră și în liniște, cu înțelegere și dragoste.

Maria MONTESSORI: 19 reguli de aur în educație

Și-a dorit să devină inginer

Maria Montessori, medic și pedagog, s-a născut în orașul Chiaravalle din Italia, la 31 august 1870, potrivit ami-global.org. Ea a creat un sistem de educație complex și complet, cunoscut sub numele de „Metoda Montessori”, cu următoarele componente: o teorie a educației, un sistem pedagogic, o bază materială originală. Sistemul său se bazează, de asemenea, pe o teorie proprie asupra psihologiei copilului și a dezvoltării sale, precizează site-ul mayamontessori.ro.

Familia Montessori s-a mutat la Roma în 1875, iar anul următor Maria a fost înscrisă la școala de stat. Și-a continuat educația între 1886-1890, la Institutul Tehnic „Leonardo da Vinci” dorind să devină inginer. După absolvire, părinții săi au încurajat-o să urmeze o carieră în învățământ, fiind unul dintre domeniile în care femeile puteau să evolueze. Însă, Maria era hotărâtă să urmeze școala medicală și să devină doctor.

În 1890, Maria s-a înscris la Universitatea din Roma unde a studiat fizică, matematică și științele naturale, iar după doi ani și-a primit diploma. A obținut numeroase burse și împreună cu banii câștigați din lecțiile particulare, și-a putut plăti cea mai mare parte a educației sale medicale. În timpul școlii s-a confruntat cu prejudecățile colegilor săi, realizând singură disecțiile, deoarece clasele mixte nu erau permise. Maria Montessori a devenit la 10 iulie 1896, prima femeie medic din Italia.

A fost angajată imediat la Spitalul San Giovanni de pe lângă Universitatea din Roma. În 1897 s-a alăturat voluntar unui program de cercetare în cadrul clinicii de psihiatrie de la Universitatea din Roma. Ca parte a muncii sale, Maria Montessori vizita azilurile pentru copii cu retard mintal din Roma. În cadrul unei vizite, îngrijitorul azilului i-a relatat faptul că aceștia adunau de pe jos firimiturile căzute după luarea mesei. Montessori și-a dat seama că într-o astfel de cameră goală, nemobilată, copiii își doreau stimulare senzorială și activități pentru mâinile lor și că lipsa acestora contribuia la starea lor. Astfel, a început să cerceteze tot ceea ce avea legătură cu copiii retardați.

În 1898, munca lui Montessori cu copiii de la azil a devenit din ce în ce mai importantă. S-a adresat, în acest context, Congresului Național Medical

din Torino, unde a susținut teoria controversată conform căreia lipsa unei pregătiri adecvate pentru copii cu retard reprezenta cauza comportamentului lor. În acest sens, ea a prezentat anul următor, în cadrul Congresului Pedagogic Național, o viziune a progresului social și economic pornind de la măsurile educaționale. Această noțiune de reformă socială prin educație a fost o idee care s-a dezvoltat și maturizat pe tot parcursul vieții sale.

Prima „Casa dei Bambini” deschisă la Roma

Implicarea Mariei Montessori în Liga Națională pentru Educația Copiilor Retardați a condus la numirea sa ca și co-director, împreună cu Giuseppe Montesano, în fruntea unei noi instituții numită Școala pentru copii cu tulburări de comportament, care s-a dovedit a fi un punct de cotitură în viața ei, marcând o schimbare în identitatea profesională de la medic la pedagog. Până atunci, ideile sale despre dezvoltarea copiilor erau doar teorii, dar această școală i-a permis să pună aceste idei în practică. Montessori a lucrat timp de doi ani în cadrul acestei școli, aducând muncii sale un plus de valoare științifică și analitică, învățând și observând copiii în timpul zilei și scriind informațiile noaptea.

Relația sa cu Giuseppe Montesano a evoluat. În 1898, Maria a născut un băiat, Mario.

În 1901 a părăsit Școala pentru copii cu tulburări de comportament, începând să studieze pe cont propriu filosofia educațională și antropologia. Între 1904-1908 a deținut funcția de lector al Școlii Pedagogice a Universității din Roma.

Maria Montessori a deschis la 6 ianuarie 1907, prima „Casa dei Bambini” (Casa Copiilor), potrivit <http://ami-global.org/>, într-unul dintre cele mai sărace cartiere din Roma, San Lorenzo. Având șansa să lucreze cu copii normali, Maria a adus câteva materiale educaționale pe care le concepușe de-a lungul anilor. Astfel, a creat o legătură permanentă cu copiii și a devenit profund interesată de dezvoltarea lor. În urma unei cercetări atente și minuțioase, ea a realizat că micuții își construiesc propriile lor personalități pe măsură ce interacționează cu mediul înconjurător. A numit acest proces, mai târziu, auto-educație. Montessori a fost convinsă că educația începe la naștere și că primii ani din via-

ța unui copil, sunt cei care-l formează pe acesta cel mai mult, dar sunt și cei mai importanți, atât fizic, cât și mental, potrivit www.casamontessori.ro.

În 1909, dr. Montessori a ținut primul ei curs pe teme pedagogice, la care au participat atât studenți italieni, dar și din alte țări. Notițele din această perioadă au fost reunite într-o primă lucrare publicată în același an. A fost tradusă în SUA în 1912, sub titlul de „Metoda Montessori”. La scurt timp a fost tradusă în peste 20 de limbi, devenind un punct de referință în domeniul pedagogic.

Pusă în arest la domiciliu

Munca Mariei Montessori a continuat și treptat a fost acceptată în multe țări europene și în alte părți ale lumii. Astfel, ea a studiat copii de toate rasele și culturile din numeroase țări, ajungând să realizeze în cele din urmă că legile dezvoltării umanității sunt valabile oriunde.

În 1933, toate școlile Montessori din Germania au fost închise. Au urmat cele din Italia. Izbucnirea Războiului civil din Spania a făcut ca membrii familiei Montessori să plece, în 1936, în Anglia. Au ajuns apoi în Olanda.

Maria Montessori și fiul său au plecat în India, în 1939, pentru a susține cursuri de formare în pedagogie. Odată cu izbucnirea celui de-al Doilea Război Mondial, fiind cetățeni italieni, Mario a fost arestat, iar mama sa a fost pusă în arest la domiciliu. S-au reîntors în Olanda în 1946.

În 1947, Maria Montessori a susținut la sediul UNESCO o alocuțiune pe tema „Educație și Pace”. În 1949 a fost nominalizată la Premiul Nobel pentru Pace. Pentru munca ei, dr. Maria Montessori a primit nenumărate distincții și onoruri. Maria Montessori a murit în Olanda la vârsta de 81 de ani, la 6 mai 1952.

În prezent, în întreaga lume, mii de grădinițe și școli funcționează după metoda Montessori, numărul lor crescând de la an la an. Și în România, au fost înființate o serie de grădinițe și școli unde se învață după principiile pedagogului italian Maria Montessori.

SURSA: adev.ro

Univers Pedagogic *pro*

INSTITUTUL DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et 4, birourile 411, 413

Telefon: (022) 40 07 17.

E-mail: ziar_upp@yahoo.com ■ univers.pedagogic@gmail.com

Tipar: ÎSFEP „Tipografia Centrală”. Comanda nr. 3616.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

RESPONSABIL
DE EDIȚIE

► Vlad. Ciobanu,
master în management educațional

REDACTOR
PRINCIPAL

► Oxana Parașciuc

REPORTERI

► Iulian Bogatu,
Irina Odobescu

CORECTOR

► Elvira Țăgănaș-Pântea

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează
și nu restituie materialele necomandate.

Preluarea articolelor și pozelor este posibilă
doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741

„Moldpresa Grup” SRL